

§ 279

Gruppmotion av Gröna fullmäktigegruppen om motarbetande av olikvärdighet mellan områden

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anse den av Gröna fullmäktigegruppen väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Anja Vallittu, stadssekreterare, telefon: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Gröna fullmäktigegruppen föreslår på de grunder som nämns i gruppmotionen (17.2.2016) att det innan budgeten för år 2017 presenteras ska göras en utredning om de effektivaste sätten att motarbeta segregation bland barn i olika områden i Helsingfors. Utredningen ska omfatta utbildningsväsendet och barnomsorgen men också idrottsförvaltningen, ungdomsväsendet, byggnadskontoret och stadens verksamhet i övrigt. Saken kan skötas av utbildningsverket och barnomsorgsverket i samråd, och forskare på området och andra förvaltningar bör höras. Enligt motionen bör det också planeras hur uppföljningen ska ske när det gäller frågan om hur effektiva sätten är.

Stadsfullmäktige beslutade 28.9.2016 (§ 241) återremittera ärendet för ny beredning på det sätt som framgår av beslutshistorien mer i detalj. I motiveringarna till förslaget till återremiss föreslogs det stadsstyrelsen att det före ramförhandlingarna för budgeten våren 2017 ska göras en utredning om de effektivaste sätten att motarbeta segregation bland barn i de olika områdena i Helsingfors.

Stadsstyrelsen konstaterar att förebyggande av segregation och de olika sätten för detta ändamål har utvärderats och utretts i olika områden i

Helsingfors som en del av bedömningen av verkställandet och effekterna av strategiprogrammet 2013–2016 och beredningen av stadsstrategin för fullmäktigeperioden 2017–2021.

Stadsstyrelsen konstaterar i fråga om beredningstidtabellen att eftersom kommunalvalet flyttades till våren 2017 och fullmäktigeperioden börjar 1.6.2017 skjuts ramförhandlingarna som tidigare förts på våren till de nya fullmäktige grupper som börjar sin verksamhet 1.6.2017.

Beredningsprocessen för stadsstrategin för fullmäktigeperioden 2017–2021 presenterades i stadsstyrelsens aftonskola 6.2.2017. Tjänsteberedningen av stadsstrategin inleddes i början av 2017 för att möjliggöra politiskt strategiarbete för de nya stadsfullmäktige omedelbart när fullmäktigeperioden börjar. Meningen är att ett strategiutkast och bakgrundsmaterialet för fullmäktigeseminarier ska beredas för de nya stadsfullmäktige före början av juni. För den nya stadsstyrelsen bereds ramen för budgeten 2018 före ingången av juni. Härigenom är det möjligt att i ramförhandlingarna ha tillgång även till de uppgifter och förslag i fråga om segregation som beretts för stadsstrategin.

I fråga om verkställandet av strategiprogrammet 2013–2016 fick stadsfullmäktige för seminariet 2–3.2.2017 ett relativt vidlyftigt material om stadens verksamhetsmiljöns tillstånd, genomförandet av åtgärderna i strategiprogrammet och strategiprogrammets effektivitet.

I förvaltningarnas och affärsverkens bedömningar av hur strategiprogrammet 2013–2016 verkställts angavs bl.a. följande åtgärder för förebyggande av segregation bland barn. Dessutom rapporterar förvaltningarna följande som kompletterande redogörelse:

Social- och hälsovårdsverket

Social- och hälsovårdsverket konstaterade att verket har lyckats bra med att hjälpa barn och unga i deras närmiljö och deltagit i fostringsgemenskapen med de övriga aktörerna. Genom nyinriktning av service har verket minskat långvariga klientkap inom barnskyddet och placeringar utom hemmet. I samarbete med barnomsorgstjänsterna har social- och hälsovårdsverket etablerat en verksamhetsmodell som stöder barnens välbefinnande som helhet. De som inte kommer till regelbundna kontroller på rådgivningsbyrån kallas in för kontroll två gånger om året, och barnskyddet kontaktas vid behov. Också i mun- och tandvården har verket byggt upp en process för att påminna dem som inte kommit till kontroll för barn i skolåldern. Inom studerandehälsovården kallas elever aktivt till hälsokontroll, och ungdomar utanför arbete och utbildning styrs till hälsokontroll genom socialarbete bland unga och vid alla evenemang där ungdomar träffas. Barnskyddet och utbildnings- och barnomsorgsverket har byggt upp en gemensam verksamhetsmo-

dell i syfte att stöda barn och unga som riskerar att bli utslagna. Modellen utnyttjas aktivt och bedöms regelbundet.

Det har varit möjligt att minska antalet placeringar av barn utom hemmet genom att utveckla och öka hemtjänster, genom planerat socialarbete, genom att bygga upp en gemensam verksamhetsmodell med missbrukar- och mentalvårdstjänsterna för bedömning av missbruks- och mentalproblem hos föräldrar till barnklienter inom barnskyddet, genom att inrikta förebyggande utkomststöd till barnfamiljer (bl.a. för att stöda barnens hobbyer), genom att inrikta socialhandledning för att stöda utbildningsverkets OTE-undervisning och genom att i samarbete mellan många aktörer öka hembesök under graviditetstiden enligt klienternas behov. Placeringarna av barn utom hemmet har minskat med 9 % under åren 2013–2015.

Utbildningsverket

Ur utbildningsverkets perspektiv har OTE-undervisningen varit ett resultatrikt sätt att förebygga avhopp. OTE-undervisningen är en gemensam verksamhetsmodell för undervisningen och barnskyddet som bygger på att en speciallärare med behörighet i övergripande specialundervisning och en socialhandledare inom barnskyddet arbetar som arbetspar. OTE-undervisningen riktas till elever i årskurserna 7–9 i grundskolan som behöver starkare stöd för att slutföra den grundläggande utbildningen. Med hjälp av OTE-undervisningen har ungdomar kommit in på andra stadiet och nästan alla har fått en studieplats.

En annan verksamhetsform som minskar avhopp är den flexibla grundläggande utbildningen, den s.k. JOPO-verksamheten, som förverkligas i samarbete mellan utbildnings- och ungdomsväsendet. Ungdomsledaren har en viktig roll inom JOPO-verksamheten i att handleda eleven till arbetslivet. Undervisningen ordnas i smågrupper i skolan, på arbetsplatser och i andra inlärningsmiljöer i multiprofessionellt samarbete med hjälp av stöd- och rådgivningstjänster. Den flexibla grundläggande utbildningen är avsedd för ungdomar i risk att bli utslagna med anledning av låg skolmotivation.

Utvecklingen mot att de olika områdena och skolorna får olika status har för sin del minskat genom skolnätlösningar, samarbete mellan skolor och reglering av elevantagningen (det maximala antalet elever i skolorna slås fast). Ett utbildningspolitiskt mål för granskningar av skolnätet har varit enhetliga grundskolor med minst två parallella årskurser. Genom sammanslagning av skolor har det varit möjligt att bilda större elevantagningsområden och därigenom påverka elevantagningsområdets egenskaper. Det mest negativa sambandet med inlärningsresultaten har andelen socialt bostadsbestånd i området, en låg utbildningsni-

vå hos vuxenbefolkningen i området och andelen invånare med främmande modersmål. Till exempel andelen vuxna invånare med högskoleexamen varierar i fråga om både årskurserna 1–6 och 7–9 inom den grundläggande utbildningen från ungefär 6 procent till dryga 40 procent. De områdesvisa skillnaderna inom den grundläggande utbildningen syns också i att elevernas stödbehov har ökat. Eftersom inlärningsresultaten i skolorna mycket kraftigt hänger ihop med områdets egenskaper är det möjligt att genom granskning av elevantagningsområdet inverka även på jämlikheten inom utbildningen. År 2016 har utbildningsverket ökat samarbetet med stadsplaneringen och planläggningen eftersom stadsstrukturen och dess utveckling skapar områdesstrukturen.

Andelen grundskoleelever som väljer sin egen närskola har ökat. Våren 2016 valde drygt 87 % av eleverna i årskurs 1 i Helsingfors skolan i sitt eget elevantagningsområde och samma gällde nästan 77 % av eleverna i årskurs 7.

I grundskolorna har modeller för integrativ och inklusiv undervisning byggts upp. Målet är att så många elever som möjligt kan studera i sin egen närskola. Den förberedande undervisningen inom nybörjarundervisningen förverkligas inklusivt utgående från att alla elever inom den förberedande undervisningen i årskurserna 1 och 2 går i sin närskola. Den inklusiva modellen stöder integrationen hos barn med invandrabakgrund bättre än i nuläget eftersom barnet kan gå i sin närskola och då skapa vänskapsförhållanden med andra barn i närområdet. Sedan hösten 2017 har alla elever i årskurserna 1 och 2 i regel fått förberedande undervisning i sin egen närskola med hjälp av s.k. anslag för positiv särbehandling. Specialundervisningen syftar till att öka den relativa andelen integrationselever av alla elever som får särskilt stöd och att skapa nya flexibla strukturer som stärker integrationen av specialklasser i klasser inom den allmänna undervisningen.

Det ökade antalet barn med invandrabakgrund förutsätter dessutom en ny slags verksamhetskultur med gemenskap och att personalens kompetens ska utvecklas. Med särskilda anslag beviljade av stadsstyrelsen byggde utbildningsverket år 2016 upp en modell för mångspråkiga handledare. Inom ramen för modellen har man utvecklat nytt slags handledning på många språk. Med finansieringen anställde utbildningsverket fem mångspråkiga handledare som alla är verksamma i olika områden och i flera grundskolor. Varje handledare har 4–5 huvudskolor. Fyra av handledarna har somali och en av dem har arabiska som modersmål. Verksamheten riktas till elever och familjer som behöver stöd med integrationen. De mångkulturella handledarna har en viktig roll i integrationen, i samarbetet med hemmen och i den allmänna handledningen för eleven. Detta stärker elevens egen kulturkunskap

och gör det finländska utbildningssystemet samtidigt mer bekant för familjen.

Grundskolorna har haft gemensamma praxis inom ingripande vid frånvaro sedan 2014. Olovlig frånvaro har minskat snabbt i synnerhet bland elever i årskurserna 7–9. Också bland elever med främmande modersmål har frånvaron kommit till samma nivå som bland elever som talar de inhemska språken. På basis av den senaste skolhälsoundersökningen har skolkningen bland elever i årskurserna 8 och 9 minskat, eleverna blir oftare hörda i skolorna, fler elever motionerar på fritiden och det är mer allmänt att få hjälp med svårigheterna i skolgången. En anledning till bekymmer är att drog försöken har ökat.

Inlärningsresultaten inom den grundläggande utbildningen på hela stadens nivå följer den nationella nivån eller är något bättre på basis av riksomfattande prov. Riksomfattande prov har genomförts i matematik, naturvetenskap och hälsokunskap under de senaste fem åren. Inom gymnasieutbildningen har resultaten i studentskrivningarna i de obligatoriska ämnena varit bättre än på den nationella nivån i genomsnitt.

Största delen av ungdomarna i Helsingfors har det bra. Nio av tio ungdomar upplever att de hanterar sin vardag bra och ungdomarna vet i huvudsak vem de ska vända sig till vid svårigheter. Ungdomar upplever att de har goda möjligheter att stärka sina kunskaper i de frågor de är intresserade av och att rikta sig till de branscher som de tycker är intressanta. Var tionde ung människa har dock svårigheter att klara sig i sitt liv. Problemen beror på bl.a. inlärnings- och koncentrationssvårigheter, psykiska problem och olika utmanande livssituationer. Elevvårdspersonalen i skolorna tillhandahåller tjänster med låg tröskel i skolorna. I allokeringen av resurser har det inte varit möjligt att i stor utsträckning beakta skillnaderna mellan olika områden. Bristen på tjänster med låg tröskel har varit ett problem i synnerhet inom de psykiatriska tjänsterna.

Utbildningsverket rapporterar att utbildningsgarantin har verkställts med framgång. Med hjälp av tilläggsplatser inom yrkesutbildningen, utbildningen i övergångsskedet och verksamheten vid öppna yrkesinstitutet har det varit möjligt för staden att erbjuda en studieplats för alla ungdomar som går ut grundskolan. Den ökade olikvärdigheten inom utbildningen på andra stadiet kan minskas genom att erbjuda förberedande och orienterande utbildning före gymnasie- och yrkesutbildningen. Den förberedande utbildningen för gymnasiestudier är avsedd för invandrare och ungdomar med främmande modersmål. Den förberedande utbildningen för yrkesstudier lämpar sig för ungdomar och unga vuxna som söker sin egen utbildnings- och karriärstig. Yrkesinstitutet Stadin ammattopisto tillhandahåller öppna studier som gör det möjligt att börja

individuella yrkesstudier och bekanta sig med olika branscher. Dessutom är verkstäderna för unga ett alternativ för att stärka kunskaperna och färdigheterna före studier.

Inom yrkesutbildningen gör man med alla studerande upp en personlig studieplan enligt vilken studeranden fortskrider i sina studier. Den personliga studieplanen upprättas med beaktande av studerandens individuella utgångspunkter och behov. Stödet för inläringen och speciallärarresursen betonas flexibelt enligt behov. Det är möjligt för studeranden att inleda studierna också mitt under läsåret. Alla studerande har rätt att använda studerandevårdstjänster (kurator, psykolog och hälsovård). Inom studerandevårdstjänsterna satsar man på gemenskapliga tillvägagångssätt som främjar studerandenas välbefinnande och förebygger problem.

Projektet Navigatorn har som mål att erbjuda rådgivning och handledning speciellt för ungdomar som riskerar att förbli utanför arbete och utbildning. I projektet strävar man att identifiera tjänsternas skuggområden för att kunna hjälpa i synnerhet de ungdomar som är i risk att bli utslagna att hitta sin egen stig till utbildning och arbete. Navigatorn syftar till att komplettera de befintliga tjänsterna, inte att ersätta dessa.

Undervisningsbranschen och utbildningstemat har varit konkret närvarande under projektperioden för Navigatorn Helsingfors tack vare samarbetet med utbildningsverket. Utbildningsverket har haft både en studiehandledare och en speciallärare med i projektet på heltid och en ambulering studiehandledare på deltid. Dessutom har ungdomarna i projektet haft tillgång till ett brett urval av olika utbildningar och individuella vägar för att börja med studier. I Navigatorn har anställda inom undervisningsbranschen tillsammans med Navigatorns andra anställda byggt upp branschövergripande rådgivning och handledning, kommit med sin egen kompetens inom undervisningen för andra och tagit denna till nya miljöer.

Barnomsorgsverket

Barnomsorgsverket konstaterade att verket under strategiperioden har lyckats att utveckla sådana tillvägagångssätt som upprätthåller barnens välbefinnande och hälsa och med vilka det är möjligt att minska hälso-skillnaderna mellan barn i skolåldern.

I uppföljningen av barnens välbefinnande har man lyckats i hälsokontrollerna för barn i fyra års ålder som förverkligas i samarbete med rådgivningsbyrån. Helhetskartläggningen har kompletterats med intervjufrågor för barn. Man får bättre kunskap om barnens erfarenheter och kan vid behov snabbt ingripa i de faktorer som påverkar barnens välbefinnande.

Tillsammans med rådgivningsbyrån och tand- och munvården har verket byggt upp en alternativ modell för hälsokontroll för barn i tre års ålder som baserar sig på att hälsokontrollen förverkligas på daghem och föräldrarna har möjlighet att diskutera frågor som hänför sig till barnets utvecklingsfas tillsammans med andra föräldrar. Modellen utnyttjas på alla de daghem i de södra barnomsorgsområdena i vilka ett tillräckligt antal barn anmäls till daghem. Modellen utvidgades till barnomsorgsområdena Mellungsbacka och Malm-Bocksbacka år 2017.

Barnens dagliga motion inomhus, utomhus, på gården och i naturen har ökat på många sätt. Verksamheten har bedömts och inlärningsmiljöerna har utvecklats. Barnomsorgsverket har varit med om ett riksomfattande program llo kasvaa liikkuen. Under år 2016 har också familjer deltagit i att planera hur barnens dagliga motionsbehov kan uppfyllas.

Anslaget för positiv särbehandling har under strategiperioden höjts från 0,85 miljoner euro så att anslaget år 2017 uppgår till sammanlagt 1,3 miljoner euro. Anslaget har utnyttjats för att öka den pedagogiska kompetensen, anställa mer personal och utveckla verksamheten på daghem och i lekparken i de områden där riskfaktorerna för utslagning bland barn och familjer är stora. Med anslaget har barnomsorgsverket fått sammanlagt 22 tilläggsanställningar, såsom specialassistenter och barnträdgårdslärare. Dessutom har kompetensen ökat med sammanlagt 52 anställningsändringar.

I början av följande verksamhetsperiod bildas två integrerade specialgrupper i öster (Fallbacka och Nordsjö) på basis av iakttagelserna i interna auditeringar och resultaten av Helsingfors universitets undersökning "Lasten kehittyminen ja oppiminen sekä henkilökunnan työhyvinvointi päiväkotien integroiduissa erityisryhmissä" om utveckling och inläring hos barn och personalens välbefinnande i integrerade specialgrupper på daghem som gällde de integrerade specialgrupperna i Helsingfors. Kostnaderna för att anställa specialträdgårdslärare för grupperna betalas med anslaget för positiv särbehandling.

Ungdomscentralen

Vid ungdomscentralen har antalet sommarjobb för ungdomar under 18 år ökat. Strategiprogrammets mål var att öka sommarjobbmöjligheterna för ungdomar under 18 år tillsammans med företag och den tredje sektorn. Målet uppnåddes bra eftersom antalet sommarjobb för unga har ökat under verkställandet av strategiprogrammet.

På initiativ av kärngruppen för påverkningssystemet Krut för unga tog Helsingfors stad sommaren 2015 i bruk sommarsedeln för ungdomar i årskurs 9 som utvidgades till hela åldersgruppen efter försök. År 2016 delades sommarsedeln ut till sammanlagt 5 167 ungdomar. Med hjälp

av sedeln fick 1 295 elever i årskurs 9, dvs. 25 % av åldersklassen, sommarjobb. Sommarsedeln möjliggjorde mer än 800 nya sommarjobb för unga. Nästan 60 % av arbetsgivarna meddelade att de inte hade anställt ungdomar utan sommarsedeln. En del av arbetsgivarna anställde flera ungdomar med sommarsedeln. Sommarsedeln motiverade dessutom många arbetsgivare att anställa just en ung människa. Sommarsedeln har fått ett utmärkt mottagande bland såväl ungdomar och skolor som arbetsgivare. Sommarsedeln har gjort det möjligt för små företag att anställa sommarjobbare som ännu har bara lite arbetserfarenhet.

Antalet ungdomar anställda inom ungdomscentralens sommarfunktioner har ökat under 2013–2016. Ungdomscentralen anställde med personalavdelningens anslag 57 ungdomar år 2013, 73 ungdomar år 2014, 130 ungdomar år 2015 och år 2016 fick man finansiering för 250 ungdomar. Under de två senaste åren har det förts statistik över ungdomar i 13–25 års ålder anställda med ungdomscentralens egen finansiering. Antalet var sammanlagt 126 ungdomar år 2016 och 118 ungdomar år 2015. Sommaren 2016 hade ungdomscentralen sammanlagt 357 sommarjobbare i 13–25 års ålder. Enligt statistiken var 2016 av dessa i 13–17 års och 141 i 18–25 års ålder.

Att ha möjlighet till en hobby i enlighet med strategiprogrammet förebygger för sin del ojämlikhet. Jämfört med fullmäktigeperiodens början har ungdomarnas hobbymöjligheter förbättrats som helhet. Jämlikheten mellan ungdomar med olika utgångspunkter och möjligheterna till hobbyer har ökat. Fritidsverksamhetens effekter påvisas i undersökningsresultaten från projektet Bra fritid (vapari.munstadi.fi) som är gemensamt för ungdomscentralen, utbildningsverket och faktacentralen. I projektet testades en verksamhetsmodell som gick ut på att en skolklass hade sin egen utsedda ungdomsledare med uppgiften att stöda ungdomarnas fritid under årskurserna 7–9 (hösten 2013–våren 2016).

I projektet deltog sammanlagt 12 skolklasser i årskurserna 7–9 i fem olika grundskolor, dvs. ca 170 ungdomar från olika delar av Helsingfors. Rektorererna i de skolor som får anslag för positiv särbehandling valde en eller två klasser i sin skola som deltog i verksamheten och jämförelseklasser för dessa som bara deltog i undersökningen. Alla klasser i projektet var vanliga klasser inom den grundläggande utbildningen men jämförelseklasserna var klasser med betonad undervisning i bildkonst, idrott el. dyl. enligt elevernas fritidsintressen. Projektet ökade på detta sätt hobbymöjligheterna för eleverna i de vanliga klasser där understödet enligt elevernas egna laggingar eller önskemål inte var en väsentlig del av ungdomarnas fritid eller vanliga skoldagar. Eftersom ungdomsarbetet genomfördes i skolkontext förhöll också de familjer sig positivt till att ungdomarna fördrev sin fritid utanför hemmet

som före projektet till exempel hade tänkt att ungdomsgårdarna var tvi-
velaktiga lokaler. Enligt rektorerna var projektet den enda möjligheten
till hobbyer utanför hemmet för vissa ungdomar med invandrarbak-
grund.

Ungdomsarbetet inom projektet Bra fritid i skolorna och det uppsökan-
de ungdomsarbetet omfattar nästan hela åldersklassen, också de ca
90 procent av ungdomarna som inte fördriver sin fritid på ungdomsgår-
darna. De ungdomar som deltog i projektet berättade att de helst träffar
ungdomsledarna i just skolan (ca 70 %) och först näst helst på ung-
domsgårdarna (ca 35 %).

Inom hobbyverksamheten med låg tröskel betyder åtkomligheten myc-
ket mer än bara ett lågt pris och kompetens har lyfts upp som ett viktigt
begrepp i processen att tillägna sig en ny hobby. Kompetensen kan in-
delas i tre underpunkter: a) handlingsmönster (varför ska man överhu-
vudtaget ha hobbyer?), b) kunskap (tillägnar jag mig de nödvändiga
kunskaperna?) och c) uppgifter (hur gör man på hobbystället?). Med
ungdomsledarnas långvariga stöd blev hobbykulturerna och -möjlighete-
terna bekanta för ungdomarna. Att verksamheten var frivillig och rikta-
des till hela skolklassen gjorde att enskilda ungdomar inte blev präglade
som objekt för specialåtgärder utan gjorde det lätt och normalt för
ungdomarna att delta i verksamheten.

En viktig framgång inom hobbyverksamheten var att ungdomarna fick
möjlighet att testa olika hobbyer utan att behöva binda sig till dessa. I
en livsfas med högt tempo som är känslig för många olika inflytelser
har det en stor betydelse att man testar olika saker och kommer över
nya gränser. Alla ungdomar (100 %) som var föremål för projektet tes-
tade hobbyer som var nya och intressanta för dem, och en tredjedel av
ungdomarna fortsatte med en ny hobby under en längre tid.

Vårperioden 2016 i årskurs 9 tyckte 75 procent av ungdomarna på en
av de skolklasser som deltog i undersökningen att de hade minst en
trevlig sak att göra. I jämförelseklasserna var siffran 87 procent. Här
finns det rum för förbättring med tanke på uppnåendet av strategipro-
grammets mål. Efter våren och sommaren 2016 har man också fortsatt
stöda dessa ungdomars fritid och härigenom deras möjligheter att hitta
egna intressen. Fritidsintressen hade ökat ännu under hösten (2016)
efter att ungdomarna gått ut grundskolan.

Fritidsintressen som görs i egen takt betraktas inte alltid som hobbyer
även om de är regelbundna och medför tillfredsställelse. Den viktigaste
definitionen för bra fritid enligt ungdomarna är friheten att själv välja
vad man gör på sin fritid. Den tid som fördrivs med vänner är den bästa

tiden som hobbyer också kan störa, men å andra sidan är ungdomar färdiga att testa vilken hobby som helst med en vän.

En hobby ger avkoppling och motvikt mot skolarbete. Sammanlagt 43 procent av de ungdomar som var föremål för projektverksamheten var av den åsikten att stödet från projektet Bra fritid hade gjort det trevligare att gå i skola. Den fritid som fördrivs tillsammans med den egna skolklassen stärker vänskapsförhållandena inom klassen och ökar lagandan, vilket minskar mobbning. Detta minskar frånvaron och förbättrar inlärningsresultaten. Hösten 2016 efter grundskolan hade alla ungdomar på de skolklasser som deltog i undersökningen fått en studie- eller arbetsplats (100 %). Eftersom mer än hälften av de ungdomar som deltog i den understödda fritidsverksamheten hade annat modersmål än finska eller svenska (52 %) och var pojkar (62 %), visar resultatet att projektet var mycket lyckat. Risken att förbli utan en studieplats eller ett slutbetyg efter grundskolan gäller speciellt ungdomar med invandrabakgrund och pojkar.

Idrottsverket

Idrottsverket bedömer att verksamheten inom projektet Skolan i rörelse åren 2013–2016 har lyckats med att få skolelever att röra sig och med att bringa rörelse i skoldagen. Idrottsverket och utbildningsverket förverkligar tillsammans verksamhet inom Skolan i rörelse som har etablerats i alla stadens grundskolor. För elever i 7–12 års ålder i årskurserna 1–6 inom den grundläggande utbildningen har det ordnats avgiftsfri eller förmånlig fritidsmotion på eftermiddagar i skollokaler eller på idrottsplatser (Easy-Sport) nära skolan, vilket har lyckats bra. Likaså har idrottsverkets mångsidiga hobbyverksamhet med låg tröskel för ungdomar i 13–17 års ålder i årskurserna 7–9 (FunAction) fungerat bra. Antalet näridrottsplatser och platser för utomhusidrott har ökat och deras kvalitet har höjts.

Stadsbiblioteket

Tjänsterna för barn och kundupplevelsen har utretts i undersökningar och genom statistik under hela strategiperioden. Barnen har varit ett kraftigt prioriteringsområde. Tjänsterna har ändrats på basis av resultaten och vissa bibliotek såsom Kasberget har specialiserat sig på tjänster för barn. Inom evenemangsproduktionen på närbiblioteken har prioriteringen överförs till evenemang för barn. Dessutom bl.a. en bokgåva till elever i årskurs 1 åren 2015–2016, spelet Aparaattisaari för mediefostern tillsammans med barnomsorgsverket (2015). Ett koncept för familjebibliotek har byggts upp (2016).

Stadsbiblioteket når de flesta av helsingforsungdomarna. Sammanlagt 52 % av helsingforsarna under 20 år använde sitt bibliotekslånekort un-

der perioden oktober 2015–oktober 2016. Dessutom är biblioteken med omfattande öppettider viktiga vistelseplatser för unga.

Biblioteket har deltagit i olika projekt: Ungdomsgarantiprojektet Kirjasto treenaa nuoria, samarbete inom projektet Operation Pulsen!, nätverket Krut och KrutExpo. I projektet Vårt bibliotek var ungdomar med i att planera renoveringar på två bibliotek år 2013. Läskampanj för yrkesskolelever år 2016.

Faktacentralen

Faktacentralen rapporterar att välfärdsberättelsen för unga, som utarbetats tillsammans med ungdomscentralen, är en omfattande sammanställning över uppgifter om ungdomar. Välfärdsberättelsen består av fyra delområden: indikatorer, erfarenhetsuppgifter, undersökningar och bloggar. Det är fråga om ett nytt sätt att samla in och förmedla uppgifter om välbefinnande (se www.nuortenhyvinvointikertomus.fi).

Erfarenheterna av välfärdsberättelsen för unga har medfört att faktacentralen har färdigställt en databas för helsingforsarnas välbefinnande. I databasen samlas de olika befolkningsgruppernas situation upp. Databasen omfattar speciellt statistik om barn och unga, och i fortsättningen utvidgas materialen allt mer mot den äldre befolkningen och befolkningen i arbetsför ålder.

(se www.hyvinvointitilastot.fi).

På basis av rapporten Helsingfors nuläge och utveckling, som utgjorde bakgrundsmaterial för fullmäktigeseminarier, kan följande konstateras om segregation bland barn på olika områden:

Andelen ensamförsörjare i Helsingfors har varit mycket stadig redan under ett par årtionden medan andelen i hela landet har ökat. Skillnaderna mellan områdena är relativt stora. Nästan vart tredje barn i östra stordistriktet bor i en ensamförsörjarfamilj medan samma gäller för vart femte barn i norra stordistriktet.

Antalet barn i hushåll med låga inkomster har sedan år 2011 minskat snabbare i Helsingfors än i övriga landet och också något snabbare än inom den övriga befolkningen i Helsingfors. Nästan hälften av barnen i hushåll med låga inkomster bor i östra och nordöstra stordistriktet. Antalet hushåll med låga inkomster har dock minskat kraftigast i samma områden.

Ungdomarna i Helsingfors har fått nytta av de ändringar som ungdomsgarantin medfört. Övergången från den grundläggande utbildningen till andra stadiet har blivit smidigare med anledning av ändringarna i syste-

met för gemensam antagning år 2014. Samtidigt fick huvudstadsregionen fler nybörjarplatser i synnerhet inom yrkesutbildningen. Ändringarna har jämnat ut skillnaderna mellan områdena och skolorna.

Skillnaderna mellan skolorna i övergången till fortsatt utbildning har blivit jämnare åren 2010–2014 då de skolor från vilka elever mest sällan övergått till fortsatt utbildning har förbättrat sin andel. Från skolan med de sämsta resultaten år 2010 övergick bara 65 procent till fortsatt utbildning samma år. År 2014 hade skolan med de svagaste resultaten förbättrat resultatet till 82 procent (specialskolor och vuxengymnasier är inte medräknade i granskningen).

Likaså enligt en granskning mellan områdena har skillnaderna i de 16–18 år gamla ungdomarnas deltagande i utbildning minskat sedan år 2011. Förändringen beror på att situationen i områdena med de svagaste resultaten har blivit bättre. Av alla helsingforsare i 16–18 års ålder år 2011 var 84 procent inom utbildning som syftar till examen och 66 procent av samma åldersgrupp i distriktet med de svagaste resultaten. År 2015 hade den totala andelen ökat till 88 procent och andelen i distriktet med de svagaste resultaten hade gått upp till 82 procent.

Utvecklingen inom avbrott i studierna har också varit positiv. Avbrotten har fortsatt bli färre under hela 2000-talet speciellt inom yrkesutbildningen inom vilken det var relativt allmänt att avbryta studierna för bara några år sedan. Antalet avbrott i gymnasieutbildningen har sjunkit till samma nivå som i hela landet, men det är fortfarande mer allmänt att avbryta yrkesutbildningen i Helsingfors än i hela landet. Studerandena med främmande modersmål avbryter gymnasieutbildningen oftare men yrkesutbildningen mer sällan än de som har ett inhemskt modersmål.

De områdesvisa skillnaderna inom utbildningen kan granskas också ur perspektivet för skillnaderna mellan inlärningsresultaten i de olika skolorna. På nationell nivå har skillnaderna mellan de svagaste och de bästa skolorna blivit klart större under de senaste åren (PISA 2015). I Helsingfors har man strävat att sakta ner ojämlikhetsutvecklingen bland annat genom att allokera tilläggsresurser till sådana skolor i vilka elevunderlaget och inlärningsmiljön är utmanande. Allokeringen av tilläggsresurser, dvs. anslag för positiv särbehandling (PD), grundar sig på en statistisk kalkylmodell som byggdes upp för Helsingforsskolor år 2009. Kalkylmodellen är enastående i Finland och syftar till att identifiera de skolor som behöver tilläggsresurser på basis av faktorer som beskriver elevunderlagets sociala bakgrund i skolan.

PD-anslagen allokeras på basis av PD-index som faktacentralen uppdaterade i samarbete med utbildningsverket år 2016. Vid uppdateringen beaktades de nyaste material som beskriver utmaningarna för un-

dervisningen i skolornas inlärningsmiljö och elevunderlag. Själva modellen ändrades inte i detta sammanhang. I samband med uppdateringen av PD-indexet upptäckte man att skolornas rangordning som mottagare av understöd har ändrats med anledning av socioekonomiska förändringar i områdena. PD-indexet ska också justeras med regelbundna mellanrum för att effektivt kunna allokera PD-anlagen till de skolor som behöver dem. Faktacentralen och utbildningsverket har hösten 2016 börjat vidareutveckla kalkylmodellen för PD-indexet och mätningen av PD-anlagens effekt. Arbetet fortsätter år 2017. Utbildningsverket har delat ut nästan 2 miljoner euro till skolor i PD-anlag. Anslaget har varit av samma storlek under de senaste åren. Med finansieringen för positiv särbehandling har skolorna i regel anställt nya lärare och skolgångsbiträden. Detta har gjort det möjligt att mer individuellt stöda de elever som behöver det.

Klassificerat enligt utbildningsbakgrund har arbetslösheten minskat mest bland de ungdomar under 25 år som bara hade utbildning på grundstadiet eller vars utbildningsbakgrund man inte hade kännedom om. Av detta går det att döma att många av dessa ungdomar lyckades få studieplats inom yrkesutbildningen eller den förberedande utbildningen för yrkesstudier som är speciellt avsedd för ungdomar med invandrarbakgrund. Arbetslösheten ökade särskilt bland de ungdomar i 25–29 års ålder som har utbildning på högre nivå. Skillnaden var dock liten jämfört med ungdomar med utbildning på mellanstadiet eller grundstadiet.

Ungdomarnas behov av utkomststöd varierar mycket i Helsingfors. I fyra distrikt i Helsingfors hade fler än var fjärde ung människa i 15–29 års ålder fått utkomststöd under år 2015, medan bara 2,5 procent av ungdomarna i ett distrikt behövde utkomststöd som lägst. Åren 2013–2015 hade andelen ungdomar som fick utkomststöd ökat i alla distrikt utom ett. Ökningen var kraftigast i områden där andelen mottagare av utkomststöd var stor från förut.

Sammanfattning

Utslagning bland barn och unga förebyggs genom stöd som gör att de unga får fotfäste i samhället och kulturen. Detta sker genom omfattande samarbete mellan flera förvaltningar. Under den innevarande fullmäktigeperioden har förvaltningarna lyckats bra enligt bedömningarna om hur de uppställda målen uppnåtts. Förebyggandet av olikvärdighetsutvecklingen förutsätter ett omfattande urval av åtgärder inom olika sektorer.

Skolorna och de övriga tjänsterna för barn och unga stärks särskilt i de områden och i den verksamhet där åtgärder krävs för att alla barn och unga ska ha samma ställning.

Meningen är att uppföljningen av skillnaderna i välbefinnandet hos barn och samtidigt hela befolkningen ska utgöra ett strategiskt prioriteringsområde under den kommande fullmäktigeperioden och för tillfället bereds bl.a. en modell för årlig uppföljningsrapportering. Med hjälp av ett bra kunskapsunderlag, uppföljning av åtgärdernas effekt och allt tätare samarbete inom fostrans- och utbildningssektorn och med de övriga sektorerna utvecklas tjänsterna vidare.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Anja Vallittu, stadssekreterare, telefon: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 15.05.2017 § 527

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa vihreiden valtuustoryhmän aloitteen loppuun käsitellyksi.

08.05.2017 Pöydälle

19.09.2016 Ehdotuksen mukaan

12.09.2016 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Postadress

PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

Stadsfullmäktige 28.09.2016 § 241

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade återremittera ärendet för ny beredning.

Behandling

28.09.2016 Återremitterades

Ledamoten Hannu Oskala understödd av ledamoten Erkki Perälä föreslog att stadsfullmäktige skulle besluta återremittera ärendet för ny beredning utgående från att det före förhandlingarna om budgetramen våren 2017 görs en utredning om de effektivaste sätten att motarbeta segregation bland barn beroende på var i Helsingfors barnen bor.

3 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Fortsättning

NEJ-förslag: Ärendet återremitteras för ny beredning utgående från att det före förhandlingarna om budgetramen våren 2017 görs en utredning om de effektivaste sätten att motarbeta segregation bland barn beroende på var i Helsingfors barnen bor.

Ja-röster: 26

Harry Bogomoloff, Matti Enroth, Juha Hakola, Fatbardhe Hetemaj, Nina Huru, Nuutti Hyttinen, Helena Kantola, Arja Karhuvaara, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Maria Landén, Hannele Luukkainen, Sari Mäkimattila, Lasse Männistö, Matti Niiranen, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Mika Raatikainen, Timo Raittinen, Tatu Rauhämäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Ulla-Marja Urho, Tuulikki Vuorinen

Nej-röster: 50

Zahra Abdulla, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Gunvor Brettschneider, Jussi Chydenius, Laura Finne-Elonen, Yrjö Hakanen, Jasmin Hamid, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Suzan Ikävalko, Sirkku Ingervo, Jukka Järvinen, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Tuuli Kousa, Timo Laaninen, Harri Lindell, Eija Loukoila, Jape Lovén, Hanna Mithiku, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Terhi Mäki, Jarmo Nieminen, Henrik Nyholm, Jan D Oker-Blom, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Terhi Peltokorpi, Erkki

Perälä, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Jukka Relander, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Kaarin Taipale, Pilvi Torsti, Thomas Wallgren, Tuomo Valokainen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ville Ylikahri

Blanka: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Ville Jalovaara, Tomi Sevander

Frånvarande: 6

Eero Heinäluoma, Rene Hursti, Pekka Majuri, Osku Pajamäki, Ilkka Taipale, Pertti Villo

Stadsfullmäktige beslutade återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Anja Vallittu, stadssekreterare, telefon: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 31.05.2016 § 144

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle alueiden eriarvoisuuden torjumista koskevasta vihreiden ryhmäaloitteesta seuraavan lausunnon:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää alueiden eriarvoistumisen torjumista ja alueiden omaleimaisuuden kehittämistä tärkeinä tavoitteina.

Alueiden eriarvoistumisen torjumiseksi tarvitaan luotettavaa ja ajantasaista tietoa alueiden asukkaista, lasten, nuorten ja perheiden elinolosuhteista sekä heidän palvelutarpeistaan. Tietoa lapsiperheiden elinolosuhteista ja palvelutarpeista saadaan mm. nuorten hyvinvointikertomuksesta, sosiaalisesta raportoinnista sekä osallistamalla alueiden asukkaita palvelujen uudistamiseen. Sosiaali- ja terveystieteiden useissa toiminnoissa hyödynnetään palvelujen uudistamisessa alueen asukkaiden näkemyksiä mm. asiakasraatien, asukasiltojen ja kokemusasiantuntijoiden muodossa.

Alueiden hyvinvointitietoa saadaan jatkossa myös terveys- ja hyvinvointi-indikaattorien avulla, joita kehitetään sosiaali- ja terveystieteiden avulla.

omissa palveluissa ja lasten hyvinvointi-indikaattoreita yhteistyössä Helsingin Tietokeskuksen kanssa.

Merkittävä lasten ja lapsiperheiden eriarvoisuutta lisäävä tekijä on lapsiperheiden vanhempien työttömyys ja toimeentulovaikeudet. Lasten syrjäytymisen ehkäisemisessä keskeistä on mahdollisuus harrastaa ja olla osallisena yhteisössä. Taloudellista eriarvoisuutta pyritään ehkäisemään kohdentamalla ehkäisevää toimeentulotukea lapsiperheille ja lasten harrastusten tukemiseen.

Sosiaali- ja terveystieteiden keskeinen strateginen tavoite on palvelujen uudistaminen asiakaslähtöisesti ja asiakastarpeiden mukaisesti. Palvelujen uudistamisessa ja perhekeskustoimintamallissa keskiössä ovat integroidut, kokonaisvaltaiset palvelukokonaisuudet, jossa lapsiperheiden palvelut ovat saavutettavissa samassa kokonaisuudessa. Yhtenä osana palveluiden uudistamista on moniammatillinen palvelutarpeen arviointi, jolloin sekä lapsen että koko perheen asiakastarpeet tunnustetaan kokonaisvaltaisesti ja pystytään tukemaan perhettä oikea-aikaisesti varhaisessa vaiheessa.

Mikäli lapsi ja perhe tarvitsee enemmän tukea, on lastensuojelun asiakkuuden tarpeen arvioimiseksi koko kaupungissa käytössä yhteiset kriteerit, joilla arvioidaan sekä lapsen hyvinvoinnin että vanhemmuuden tilannetta. Samoilla kriteereillä selvitetään myös perheen myönteisiä voimavaroja palvelutarvetta arvioitaessa.

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta pitää tärkeänä hallintokuntien välistä yhteistyötä lasten, nuorten ja lapsiperheiden alueellisen eriarvoistumisen ehkäisemisessä. Yhteistyöllä ja osaamista yhdistämällä voidaan tarjota monipuolisemmin ja kattavammin ehkäisevää tukea lapsiperheille ja siten ehkäistä eriarvoistumisen kehittymistä eri alueilla.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnassa kehitetään lasten ja perheiden tilanteiden moniammatillista arviointia, jonka tavoitteena on vahvistaa perheen omia voimavaroja ja löytää tarpeen mukaiset palvelut, joilla perheitä voidaan tukea. Terveys- ja hyvinvointitietojen pohjalta voidaan uudistaa palveluja siten, että alueiden eriarvoisuus vähenee, lapsiperheiden hyvinvointia edistetään ja terveys- ja hyvinvointierot kaventuvat."

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Marja-Riitta Kilponen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43777
marja-riitta.kilponen(a)hel.fi

Opetuslautakunta 31.05.2016 § 103

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Opetuslautakunta pitää tärkeänä tavoitteena koulutuksellista tasa-arvoa ja alueiden erilaistumiskehityksen torjumista. Asuinalueiden erilaistumiskehitys on uhkaa koulutuksellisen tasa-arvon toteutumiselle.

Helsingissä on monipuolinen koulutustarjonta. Suomenkielisessä perusopetuksessa kaupungin koulujen lisäksi peruskoulutusta antaa 14 sopimuskoulua ja 13 muuta yksityistä tai valtion koulua. Oma oppilaksiottoalue on 11 sopimuskoululla ja 2 valtion koululla. Ruotsinkielisessä perusopetuksessa on yksi yksityinen koulu.

Oppilaan oma lähikoulu määräytyy oppilaaksiottoalueiden ja -kriteereiden kautta. Lähikoulun valitsevien määrä on kasvanut viime vuosina suomenkielisessä perusopetuksessa. Keväällä 2015 omaan lähikouluun meni 1. luokkalaisista 88 prosenttia ja 7. luokkalaisista 76 prosenttia. Ruotsinkielisessä perusopetuksessa 1. luokkalaisista 96 prosenttia ja 7. luokkalaisista 90 prosenttia tuli oman koulun oppilaaksiottoalueelta. Näihin lukuihin on laskettu myös omalta oppilaaksiottoalueelta koulun painotettuun opetukseen päässeet oppilaat.

Lähikoulun valitsevien määrän kasvuun vaikuttaa monet tekijät. Koulut ovat tehneet pitkään hyvää alueellista yhteistyötä, kehittäneet nivelvaiheyhteistyötä alku- ja esiopetuksessa, 6. ja 7. luokkien välillä sekä peruskoulun jälkeen siirryttäessä toiselle asteelle. Kaupungin koulujen enimmäisoppilasmäärä 1. ja 7. luokille on osaltaan ohjannut alueen oppilaita lähikouluun ja toisaalta rajoittanut jonkin verran koulun oman oppilaaksiottoalueen ulkopuolelta tulevien oppilaiden määrää. Myös soveltuvuuskoeverkon sekä kieliohjelman alueellisesta monipuolisuudesta ja oikeasta kohdentamisesta lisää koulutuksellista tasa-arvoa.

MetRop tutkimus, joka toteutettiin kaikissa metropolialueen kunnissa ja tehtiin vuosina 2011 ja 2014, havaittiin, että Helsinki sijoittuu kuntana metropolialueen keskiryhmään niin oppilaiden osaamisen kuin heidän hyvinvoinnin kokemuksensa osalta. Helsingin koulujen välillä on melko suuria eroja sekä osaamisen että hyvinvoinnin suhteen. Oppilaiden osaaminen oli tilastollisesti merkitsevässä yhteydessä vanhempien koulutustasoon. Vahvuudet ja vaikeudet -mittarin ilmaiset ongelmat olivat sitä yleisempiä, mitä alemman koulutustason perheestä oppilas tulee. Myönteinen sosiaalinen käyttäytyminen lisääntyi

vanhempien koulutustason mukaan. Välittömän tuen tarve oli myös yhteydessä vanhempien koulutustasoon.

Alueellista ja koulujen välistä eriarvoistumiskehitystä estetään kouluverkkoratkaisuilla ja oppilaaksiottoa säätelemällä. Eriarvoistumiskehitystä ehkäistään laadukkailla, osallistavilla ja joustavilla oppimisympäristöillä. Osaa kouluista tuetaan kohdennetuilla lisäresursseilla, kuten positiivisen diskriminaation rahoituksella.

Nuorten syrjäytymistä ehkäistään tukemalla heidän kiinnittymistään yhteiskuntaan ja kulttuuriin monihallintokuntaisena yhteistyönä. Kouluja vahvistetaan erityisesti niillä alueilla ja niissä toiminnoissa, joissa nuorten yhdenvertaisen aseman varmistaminen sitä edellyttää. Monihallintokuntaiset, alueelliset hyvinvoinnin koordinaatioryhmien toiminta vahvistaa poikkihallinnosta yhteistyötä. Sen toiminta pohjautuu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteuttamiseen alueilla.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman koulutuksellisten tasa-arvohanke kohdistuu kouluihin, joiden alueella on alhainen koulutustaso ja tulotaso sekä paljon muita kuin suomen- tai ruotsinkielisiä asukkaita. Toimenpiteillä tuetaan oppilaiden koulunkäyntiä ja varmistetaan erityisesti syrjäytymisvaarassa olevien oppilaiden osalta peruskoulun päättäminen ja toiselle asteelle siirtyminen. Tätä työtä tehdään yhteistyössä nuorisotoimen, sosiaali- ja terveystoimen sekä kulttuuri- ja liikuntatoimen kanssa.

Kodin ja koulun yhteistyön malleja on monipuolistettu, jotta kaikki huoltajat saadaan mukaan oppilaan kasvun ja kehityksen tukemiseen. Vanhempien osallisuutta on lisätty ja vahvistettu.

Oppilaiden käytös- ja poissaolo-ongelmien selvittelyyn luodaan uusia toimintamalleja. Poissaoloihin tehty puuttumisen portaat –malli on käytössä kaikissa kouluissa sekä ryhmämuotoisen toiminnan avulla kiinnitetään oppilaita opiskeluun ja mahdollisimman joustavaan jatkamiseen toiselle asteelle.

Oppilaita motivoidaan monipuoliseen liikuntaan koulupäivien aikana ja niiden jälkeen. Koulupäivien liikunnallisuutta lisätään ja oppimisympäristöjä kehitetään toiminnallisemmaksi. Liikkuva koulu – toimintamalli vakiinnutetaan Helsingissä kaikkiin kouluihin. Opetusvirasto ja liikuntavirasto yhdessä Lähiörahasto- ja Lähiöprojektihankkeiden kanssa selvittävät mahdollisuuksia kehittää koulujen pihoja osaksi alueen lähiliikuntapaikkoja.

Kulttuurilaitosten kanssa tehtävä yhteistyö on monipuolista. Helsingin eri osissa toimivia yksiköjä hyödynnetään alueellisesti ja alueellisten

rakenteiden vahvistamisen kautta lisätään vuorovaikutusta koulujen ja laitosten välillä.

Opetusvirasto tukee kouluja positiivisen diskriminaation määrärahan avulla. PD-määrärahaa on jaettu vuodesta 1999 ja määrärahan jakamismallia on vuosien varrella kehitetty. Nykyinen malli on otettu käyttöön vuonna 2009. Määrärahojen jakoon vaikuttavat seuraavat oppilaaksiottoaluekohtaiset tekijät: huoltajien koulutustaso, perheiden tulo- taso sekä oppilaiden maahanmuuttajataustaisuus. PD-mallin tavoitteena on tunnistaa ne koulut, jotka tarvitsevat koulujen oppilasohjan sosiaalista taustaa kuvaavien muuttujien perusteella lisäresursseja. Tavoitteena on lisätä koulutuksellista tasa-arvoa ja sosiaalista tasapainoa eri alueiden kesken.

Suomen muissa suurissa kaupungeissa ei käytetä vastaavan tyyppisiä malleja koulujen määrärahojen jakamisessa. Sen sijaan Tukholman kaupungin opetustoimi käyttää mallia, joka perustuu samoihin kolmeen muuttujaan. Mallin kehittämisen lähtökohtana on alkujaan ollut se, että mallin muuttujien valinnan ja muuttujien saamien painokertoimien tulee perustua tutkimustietoon ja mallin ennustevoiman testaamisesta saata- viin tuloksiin. Mallin ennustevoima tarkoittaa käytännössä sitä, kuinka hyvin malli onnistuu kuvaamaan koulujen toimintaympäristön haasteel- lisuutta

PD-indeksi on tarkistettu vuonna 2012 ja keväällä 2016. Viimeisessä tarkistuksessa näkyi rakentamisen ja koulujen yhdistymisen vaikutus joidenkin koulujen oppilaaksiottoalueiden indikaattoreihin. Alueellisten sosioekonomisten muutosten seurauksena koulujen järjestys tuen saajina on muuttunut ja myös negatiivisen indikaattorin saajien prosen- tuaalinen määrä on vähentynyt vuodesta 2012 (45%) vuoteen 2016 (38%).

Opetuslautakunta kannattaa selvityksen tekemistä tehokkaimmista ta- voista torjua lasten eriarvoistumista. Toimenpiteiden vaikuttavuuden ar- viointiin poikkihallinnollisena yhteistyönä tulee varata riittävästi aikaa, jolloin talousarvion 2017 esittelyyn mennessä kattavaa selvitystä ei py- stytä tekemään.

Käsittely

31.05.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Jäsen Hertzbergin puheenvuoron johdosta esittelijä muutti esityslistan 3. kappaleen ("Helsingissä on monipuolinen...") viimeisen virkkeen ku-

07.06.2017

ulumaan seuraavasti: "Ruotsinkielisessä perusopetuksessa on yksi yksityinen koulu."

Hyväksyttiin esittelijän muutettu ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Outi Salo, linjanjohtaja, puhelin: 310 86774
outi.salo(a)hel.fi

Tietokeskus 30.5.2016

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Tietokeskuksen lausunto eriarvoisuuden torjumisesta (Vihreiden ryhmäaloite)

Eriarvoistumiseen puuttuminen ja toimenpiteiden kohdentaminen edellyttää luotettavaa ja hyvää tietopohjaa ja asiantuntevia tulkintoja. Tietokeskus on useita vuosia tuottanut tietoa asuinalueiden eriytymiskehityksestä ja viime vuosina myös eri väestöryhmien väliset terveyst- ja hyvinvointierot ovat nousseet raportoitavan tiedon joukkoon.

Tietokeskuksen tulevien vuosien tilasto- ja tutkimusohjelman yhtenä strategisena painopistealueena on eri väestöryhmien hyvinvointierojen seuranta, joka on osa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen laakisääteistä kokonaisuutta. Työ, koulutus, sosiaaliset suhteet, asuminen, palvelut ja tulonsiirrot luovat mahdollisuuksia ihmisarvoiselle elämälle.

Helsingkiläisten yleinen tulotaso on muun maan tulotaso korkeampi, mutta väestöryhmien välillä on havaittavissa eroja. Tuloerojen tarkastelu väestöryhmittäin ja alueittain tuo näkyväksi sosioekonomisia eroja ja yhtäläisyyksiä sekä köyhyys- ja syrjäytymisriskejä. Pienituloisissa perheissä asuvien lasten osuus on korkeampi kuin muualla maassa ja lisäksi joka neljäs lapsi asuu yksinhuoltajaperheessä. Myös työttömien ja erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut Helsingissä, mikä välillisesti voi vaikuttaa lasten eriarvoistumiseen.

Tulevina vuosina tietokeskuksessa tuottaa tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnin eri ulottuvuuksista kohdennetuilla tilasto- ja tutkimushankkeilla. Nuorten hyvinvoinnista on jo julkaistu laaja hyvinvointikertomus verkkosivusto ja lasten hyvinvoinnin osalta uusia hyvinvoinnin tietosisältöjä ja seurantaindikaattoreita suunnitellaan tällä hetkellä tietokeskuksen johtamana usean viraston yhteistyönä. Tietokeskus on tiivi-

isti mukana nuorten ohjaus- ja palveluverkostossa sekä välillisesti mukana tiedontuottajana myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmatyössä.

Tietokeskus ottaa kokeiluluontoisesti käyttöönsä sähköisen hyvinvointikertomuksen syksyllä 2016. Välineeseen on mahdollista valita eriarvoistumista kuvaavia indikaattoreita lasten ja nuorten osalta. Tietosisältöä suunnitellaan syksyn aikana tietokeskuksen johtamana usean viraston yhteistyönä. Tavoitteena on, että tuotetun indikaattoritiedon avulla operatiivisessa toiminnassa nykyistä paremmin pystytään asettamaan tietoon perustuvia tavoitteita lasten ja nuorten eriarvoistumisen vähentämiseksi.

Tietokeskus on yhteistyössä opetusviraston kanssa tänä keväänä toteuttanut koulujen PD-indikaattorien (positiivinen diskriminaatio) päivityslaskelmat. Valmistelun ohessa on huomattu, että koulujen oppimistuloksiin ja koulujen tilaan liittyvien tietovarantojen keräämistä tulisi kehittää ja säännöllistää, jotta erilaisten toimenpiteiden vaikuttavuutta ja yleisiä kehityssuuntia voitaisiin arvioida nykyistä paremmin. Yleisemminkin lapsiin ja kouluihin liittyvien tietovarantojen kehittäminen on erittäin tärkeä osa lasten eriarvoisuuden torjuntaa.

Lasten eriarvoisuuden tilanteen tarkastelu ei ole mahdollista ilman laadukkaita ja säännöllisesti päivitettäviä tietovarantoja ja tutkimusta. Tietoon perustuva johtaminen on tietokeskuksen toiminnan ytimessä ja voimme siten tukea tätä tärkeää työtä.

Lisätiedot

Timo Cantell, johtaja, puhelin: Puh nro 09 310 73362
timo.cantell(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 26.05.2016 § 82

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta alueiden eriarvoisuuden torjumisesta:

Lasten harrastamisella on monenlaisia myönteisiä hyvinvointivaikutuksia, ja etenkin liikuntaharrastusten avulla on mahdollisuus tarjota lapsille ja nuorille sellaisia kokemuksia, jotka tukevat heidän tervettä kasvuaan ja kehitystään (mm. Pirnes & Tiihonen, 2010). Liikuntavirasto on pyrkinyt toteuttamaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mu-

kaista tavoitetta, jonka mukaan jokaisella helsinkiläisellä lapsella ja nuorella tulee olla mahdollisuus yhteen harrastukseen.

Helsingin eri alueiden eriarvoistumiseen liittyvät riskit on tiedostettu liikuntavirastossa, ja tämä kehityssuunta on pyritty huomioimaan palveluiden suunnittelussa jo useamman vuoden ajan. Liikunnan harrastamattomuus näkyy Helsingissä erityisesti itäisessä Helsingissä ja Pasilassa. Näillä alueilla yli viidennes 20 vuotta täyttäneistä ei harrastanut vapaa-ajallaan liikuntaa. Mellunkylässä liikuntaa harrastamattomien osuus on THL:n tuottaman kyselyn mukaan 28 prosenttia ja Pasilassa 24 prosenttia (Helsingin Tietokeskus 2016). Kouluterveyskyselyn (2013) perusteella puolestaan tiedetään, että fyysisen aktiivisuuden suositukset täyttyvät kaikkein heikoiten idän ja koillisen alueella.

Liikuntatoimi on rakentanut viime vuosikymmeninä vetovoimisia liikuntapaikkoja ja tukenut muita liikuntahankkeita erityisesti itäisessä Helsingissä, jossa liikuntaa harrastetaan suhteessa vähemmän kuin muualla Helsingissä. Merkittävimpiä näistä liikuntapaikoista ovat Liikuntamyly, Kivikon liikuntapuisto, Kivikon hiihtohalli, Kontulan liikuntapuiston tekojääkenttä, Pallomyllyn palloiluhalli, Vuosaaren liikuntapuisto, Aurinkolahden uimaranta, Vuosaaren jäähalli ja Arena Centerin Myllypuron salibandyhalli sekä lähiliikuntapaikat ja ulkokuntoilulaitteet.

Liikuntavirasto seuraa sekä valtakunnallisia että kaupunkikohtaisia lasten ja nuorten hyvinvoinnin tietolähteitä, ja pyrkii tavoittamaan palveluillaan juuri heikoimmassa asemassa olevat kuntalaiset sekä ne, jotka eivät vielä hyödynnä liikuntapalveluja terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi. Tästä syystä etenkin eri alueiden matalan kynnyksen liikuntapalvelutarjontaa on haluttu kehittää. Palveluohjausta eri hallintokuntien välillä pyritään jatkuvasti kehittämään muun muassa erillisten hankerahoitusten turvin, jotta erityistä tukea tarvitsevat perheet tai muut lasten kanssa toimivat tahot tulisivat tietoisiksi liikuntaviraston palveluista.

Vuoden 2012 syksyllä liikuntavirasto aloitti yhdessä opetustoimen kanssa valtakunnallisen Liikkuva koulu – ohjelman jalkauttamisen helsinkiläisiin peruskouluihin. Ohjelman avulla on tavoitettu lähes kaikki helsinkiläiset koululaiset alueesta tai oppilaiden taustoista riippumatta. Tällä hetkellä Liikkuva koulu on osa nykyisen hallitusohjelman kärkihanketta ”Liikuntaa tunti päivässä”. Liikuntaviraston sitovana talousarvio-tavoitteena vuodelle 2016 on, että 85 prosenttia sekä suomen- että ruotsinkielisistä perusopetuksen kouluista ovat Liikkuvia kouluja.

Fyysisesti aktiivisempaa ja viihtyisämpää koulupäivää tukevat myös liikuntaviraston omat lapsille ja nuorille suunnatut matalan kynnyksen liikuntapalvelumallit (EasySport ja FunAction). Palveluiden kehittäminen

aloitettiin niin kutsutuilta positiivisen diskriminaation alueilta, joista etenkin EasySport on laajentunut kattamaan kokonaisvaltaisemmin myös muita Helsingin alueita. Kevään 2016 aikana toimintaan osallistuville lapsille on toteutettu kysely, jonka avulla on haluttu selvittää muun muassa toiminnassa ilmeneviä alueellisia eroavaisuuksia. Vastauksia saatiin yhteensä 515, ja niistä ilmeni, että EasySport-liikuntaan osallistuvien lasten perheissä puhutaan yhteensä 42 eri kieltä. Vastaaajista 65 prosenttia oli sellaisia, joiden kodissa puhutaan ainoastaan suomen kieltä. Osallistujista yli puolet (51 %) ei harrasta liikuntaa urheiluseurassa. Kaikista vastanneista 45 prosenttia ilmoitti, että EasySport-toiminnan myötä hengästyttävän liikunnan määrä on lisääntynyt heidän arjensa. Tarve alueellisesti kohdennettuun toimintaan on kyselykin perusteella ilmeinen, sillä ryhmäkoot olivat suurimmat idän alueella järjestävissä ryhmissä. Samalla alueella oli myös eniten niitä (24%), joka ilmoittivat, etteivät harrasta EasySport-liikunnan lisäksi mitään muuta. Itä oli myös alueista monikielisin; 63 prosenttia somalian kieltä ja 43 prosenttia arabian kieltä puhuvista vastaaajista tuli tältä alueelta.

FunAction-toiminta on yläkouluikäisille nuorille suunnattu edullinen ja monipuolinen harrasteliikuntapalvelu. Toiminta on keskittynyt pääsääntöisesti idän alueelle, mutta lähiöprojektin myöntämisen kahden vuoden mittaisen hankerahoituksen turvin FunAction – toimintamallia tullaan kuluvan vuoden aikana laajentamaan yhdessä nuorisosiainkeskuksen kanssa lännen - ja erityisesti Malminkartanon, Kannelmäen, Haagan ja Pitäjänmäen alueelle. Lisäksi liikuntavirastossa on tarkoituksena lähteä kehittämään yhdessä kouluterveydenhuollon ja opetustoimen kanssa Liikunnan ja kansanterveyden edistämistätiön mallintamaa ”Personal trainer-toimintamallia”, jonka tarkoituksena on tarjota henkilökohtaista ja/tai ryhmämuotoista ohjausta ja liikuntapalvelua niille kahdeksaluokkalaisille oppilaille, jotka saavat koulujen Move – mittauksista (fyysisen toimintakyvyn seuranta) huolta herättävän tuloksen. Pilotit mallin kehittämiseksi käynnistyvät kuluvan vuoden syksyllä, ja kehittämistyössä tullaan hyödyntämään jo alustavasti testattua yksilöllistä nuorten liikuntaneuvontaa. Pilottivaiheen kehittäminen tapahtuu aluehallintaviraston myöntämisen hankerahan turvin.

Nuorisotutkimusverkoston tuoreimman nuorisobarometrin (2016) mukaan 15 – 29 –vuotiaista nuorista joka kolmas on jättänyt harrastuksen aloittamisen rahapulan takia. Helena Huhdan (Nuorisotutkimusseura 2015) tutkimuksen mukaan työttömän nuoren kaikki aika on vapaa-aikaa, jolloin myös sosiaaliset ja yhteiskunnalliset kiinnikkeet säilyvät tai katkeavat. Vapaa-ajalla siis joko selviydytään tai syrjäydytään. Liikuntaviraston NYT-liikuntahankkeen tavoitteena onkin tarjota toiminta- ja työkykyä lisäävää liikuntaa työttömille 17–29-vuotiaille helsinkiläisille. Alueellisesti kattava viikoittainen liikuntalajitarjotin tarjoaa eri lajien harrastusmahdollisuuksia ja Jump in –liikuntaneuvontaa henkilökohtaista

ohjausta. Asiakaskyselyihin vastanneista Nyt-liikunnan asiakkaista noin 31 prosenttia oli ilman työ- tai koulutuspaikkaa, noin 41 prosenttia opiskeli ja noin 28 prosenttia oli työelämässä. Vastanneista kolmannes ei harrastanut liikuntaa lainkaan ennen NYT-liikuntaan osallistumista.

Alueellisesti kohdennetuista hankkeista liikuntavirasto aloittaa syksyllä 2016 erillismäärärahan turvin myös Aktiivista arkea lähiöissä – hankkeen, joka kohdentuu Itä-Helsingin kahteen lähiöön, Jakomäkeen ja Myllypuroon. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on löytää hyvinvointia aktiivisesta arjesta ja yhteisöllisestä tekemisestä sekä vaikuttaa positiivisesti terveyskäyttäytymiseen osallisuuden ja aktiivisen osallistumisen keinoin. Hanketta kohdennetaan erityisesti aktiivisesta toiminnasta syrjäytyneeseen tai muuten passiiviseen aikuisväestöön sekä lapsiperheisiin, joiden taustalla voi olla mm. vähävaraisuutta, pitkäaikaisyöttömyyttä tai yksinhuoltajuutta.

Kaupunginhallituksen myöntämällä erillismäärärahalla liikuntavirastossa lähdetään kehittämään toimintamallia, jonka avulla pyritään tavoittamaan niin turvapaikanhakijoina juuri Suomeen saapuneet kuin jo pidempään Suomessa asuneet maahanmuuttajat ja monikulttuurisen taustan omaavat kaupunkilaiset.

Kohdennetuista erillishankkeista voitaneen vielä mainita hanke, jonka tavoitteena on tarjota liikuntatoimintaa maahanmuuttajataustaisille naisille ja perheen äideille, joilla on esimerkiksi riittämättömän kielitaidon tai mahdollisesti myös luku- ja kirjoitustaidottomuuden vuoksi haasteellista löytää tietoa ja palveluja terveydestä ja liikunnasta. Liikuntaryhmät kohdentuvat alueille, jossa asuu paljon maahanmuuttajia kuten Itä-Helsinkiin.

Monien kehittämishankkeiden lisäksi erityistä tukea tarvitsevien lasten tarpeet on pyritty huomioimaan liikuntaviraston omassa toiminnassa mm. matalan kynnyksen liikuntaryhmiä järjestämällä sekä suunnittelemalla loma-ajan toiminta sellaiseksi, että kaikilla lapsilla olisi mahdollisuus osallistua ryhmiin omien valmiuksiensa mukaan. Lisäksi liikuntavirasto tukee ja tekee yhteistyötä vammaisjärjestöjen liikuntatoiminnan järjestämisessä. Järjestöt tavoittavat omalta osaltaan juuri haasteellisemmassa asemassa olevat kuntalaiset.

Liikuntaolosuhteiden kehittämisessä erityisenä painopisteenä ovat Helsingin lukuisat lähiliikuntapaikat, jotka sijoittuvat kaupungin eri alueille vähentäen alueiden välistä eriarvoisuutta. Lähiliikuntapaikkojen tavoitteena on madaltaa kaupunkilaisten liikunnan harrastamisen kynnystä ja innostaa alueiden asukkaita liikkumaan omatoimisesti ja ympäri vuoden. Liikuntavirasto on käynnistänyt lähiliikuntapaikoissa uutena palvelumuotona kaikille helsinkiläisille suunnatun maksuttoman Liv-ul-

kotreenin. Uudelle matalan kynnyksen palvelumuodolle on ollut selvä tarve, ja se on tavoittanut nopeasti laajan asiakaskunnan.

Esittelijä

osastopäällikkö
Tarja Loikkanen-Jormakka

Lisätiedot

Tarja Loikkanen-Jormakka, osastopäällikkö, puhelin: 310 87500
tarja.loikkanen(a)hel.fi

Varhaiskasvatuslautakunta 24.05.2016 § 85

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Varhaiskasvatuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta alueiden eriarvoisuuden torjumisesta:

Eriarvoisuuden torjunta on tärkeä aihe varhaiskasvatuksen toiminnassa. Kaikkia koskevat yhdenvertaiset varhaiskasvatuspalvelut osana oppimisen polkua tasaavat lasten erilaisista lähtökohdista johtuvia eroja ja takaavat kaikille yhtäläiset mahdollisuudet osallistua koulutetun henkilöstön järjestämään varhaiskasvatustoimintaan.

Varhaiskasvatusvirastossa positiivisen diskriminaation määräraha vuonna 2016 on 950 000 euroa. Määrärahalla on lisätty hoito- ja kasvatushenkilöstön määrää, lastentarhanopettajien osuutta hoito- ja kasvatushenkilöstöstä sekä palkattu lisää erityislasterhanopettajia erityisesti niillä asuinalueilla, joilla on nähtävissä lasten kasvuun liittyviä riskitekijöitä. Varhaiskasvatuslautakunta pitää tärkeänä, että positiivisen diskriminaation määräraha pidetään jatkossa vähintään vuoden 2016 tasolla. Vaikutus on suurinta panostettaessa varhaisiin vuosiin.

Varhaiskasvatuksessa puututaan tehokkaasti erilaisin tukitoimin kasvun, kehityksen ja oppimisen haasteisiin sekä ennaltaehkäistään erilaisista riskitekijöistä johtuvia ongelmia. Erityisen tuen resursseja kohdennetaan alueittain eniten tukea tarvitseville lapsille ja tiivis yhteistyö neuvolan ja muiden lapsiperheiden palvelujen kanssa auttaa kartoittamaan lasten tuen tarpeita. Erityisesti varhaiskasvatuksen, huoltajien ja neuvolan yhteinen Hyve4-malli ja siihen liittyvä tiedonsiirto päiväkodin ja neuvolan välillä tuottaa paljon lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvää tärkeää tietoa ja auttaa kohdentamaan erilaisia tukitoimia.

Erityistä huomiota on kiinnitetty eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten suomen kielen oppimiseen. Varhaiskasvatusalueilla työskentelee suomi toisena kielenä -lastentarhanopettajia, jotka toimivat alueille konsul-

toivina työntekijöinä sekä arvioivat ja kehittävät kielitaidon parantamiseen tähtäviä toimintamalleja. Ota kopp! -hankkeessa on yhteistyössä neuvolan ja perusopetuksen kanssa kehitelty toiminnallisia menetelmiä lasten suomen kielen osaamisen kehittämiseksi. Ota kopp! -ohjelmassa on kiinnitetty erityistä huomiota myös siihen, että lasten kotona puhutun kielen osaamista tuetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Helsingin varhaiskasvatuksessa on lähdetty kehittämään kumppanuuteen perustuvia toimintamalleja, joilla edistetään varhaiskasvatuksen sisältöjen monipuolista toteutumista kaupungin eri osissa. Yhteistyössä kulttuurikeskuksen kanssa on palkattu työttömiä taiteilijoita päiväko-deissa tapahtuvaan taidekasvatustyöhön alueilla, joiden sosio-ekonominen tilanne on keskivertoa heikompi ja joissa taiteen saavutettavuus on heikko. Toimintamalli otettiin käyttöön vuonna 2015 ja sitä tullaan jatkamaan vuosina 2016 ja 2017. Yhteistyössä nykytaiteen museo Kiasman kanssa on järjestetty taidekasvatustyöpajoja eri puolilla kaupunkia sekä järjestetty henkilöstön täydennyskoulutusta. Kaupunginorkesterin kanssa on mahdollistettu esiopetuksessa olevien lasten osallistuminen kaupunginorkesterin konserttiin.

Varhaiskasvatuksella ja esiopetuksella on tärkeä rooli kaikkien lasten yhtäläisten oppimisedellytysten turvaamisessa. Esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä nivelvaiheen yhteistyö opetustoimen kanssa on tärkeää sujuvan koulun aloittamisen varmistamiseksi. Varhaiskasvatuksen ja opetustoimen yhteistyössä on kehitetty kouluun siirtymisen prosesseja siten, että kaikkien lasten tarpeet tulevat huomioiduksi.

Varhaiskasvatuslautakunta pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuksen toimintamalleja kehitetään edelleen myös eriarvoisuuden torjumisen näkökulmasta. Keinojen vaikuttavuuden seuranta voidaan kehittää osana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan liittyvää yhteistyötä. Kun puhutaan lapsista, toiminnan vaikuttavuutta ei mitata siten, että asiat punnittaisiin mittarein. Lapsen kehitys ja oppiminen käydään vanhempien kanssa läpi vuosittain. Tarvittaessa mukana on asiantuntijoita.

Virasto tekee aktiivisesti yhteistyötä yliopiston kanssa. Alkamassa on arviointihanke, josta saatavaa tietoa käytetään hyväksi toiminnan kehittämiseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Eriarvoisuuden torjumisella on suoria vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin sekä lasten mahdollisuuteen osallistua tasa-arvoiseen koulutukseen. Yhdenvertaisten varhaiskasvatuspalvelut Helsingin eri alueilla ehkäisevät osaltaan lasten ja lapsiperheiden eriarvoistumista ja tasaavat lasten erilaisista lähtökohdista johtuvia eroja. Laadukas varhais-

07.06.2017

Ärende/30

kasvatus edistää lasten sosiaalista, alueellista ja kulttuurista tasa-arvoa.

Käsittely

24.05.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti ehdotustaan niin, että toisen kappaleen loppuun lisätään seuraava lause: Vaikutus on suurinta panostettaessa varhaisiin vuosiin.

Lisäksi lausunnon loppuun lisätään seuraavat virkkeet: Kun puhutaan lapsista, toiminnan vaikuttavuutta ei mitata siten, että asiat punnittaisiin mittarein. Lapsen kehitys ja oppiminen käydään vanhempien kanssa läpi vuosittain. Tarvittaessa mukana on asiantuntijoita.

Virasto tekee aktiivisesti yhteistyötä yliopiston kanssa. Alkamassa on arviointihanke, josta saatavaa tietoa käytetään hyväksi toiminnan kehittämisenä.

Vastaehdotus:

Alexi Niskanen: Vastaehdotus: Lisäys kohtaan 2 ensimmäisen lauseen perään: Eriarvoisuuden torjunnassa täytyy kohdella huonossa asemassa/syrjäytymisvaarassa olevia lapsia sekä kantasuomalaisia, että maahanmuuttajataustaisia lapsia tasavertaisesti. Positiivisen diskriminaation määrärahoista ei saa tulla ohituskaistaa maahanmuuttajalapsille kantasuomalaisen lasten kustannuksella.

Alexi Niskasén vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

17.05.2016 Pöydälle

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Mikko Mäkelä, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 24378
mikko.makela(a)hel.fi

Nuorisolautakunta 12.05.2016 § 65

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Nuorisolautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Nuorisoasiainkeskus pitää alueiden eriarvoisuuden torjumista tärkeänä tavoitteena. Nuorisoasiainkeskuksen uutta suuntaa valittaessa strategisesti keskeisenä painopisteenä on ollut nimenomaan alueellisen eriarvoisuuden torjuminen ja alueiden omaleimaisuuden kehittäminen. Yksi nuorisoasiainkeskuksen keskeisistä toimintaperiaatteista on, että ”tehdään enemmän siellä ja niiden kanssa, jotka tarvitsevat enemmän”. Tämä edellyttää panostusta alueisiin, joissa lasten ja nuorten riski syrjäytyä on suurempi. Nuorisoasiainkeskuksen toiminnassa keskeistä on ollut myös hyvä ja toimiva kumppanuus muiden lasten ja nuorten kanssa työtä tekevien tahojen kanssa.

Nuorisoasiainkeskuksessa tiedostetaan se, että nuorten tarpeet vaihtelevat alueittain Helsingissä. Alueiden eriarvoistumisen torjumiseksi tarvitaan luotettavaa, monipuolista ja ajantasaista tietoa alueista ja niiden asukkaista, erityispiirteistä ja elinolosuhteista. Tähän haasteeseen vastataan muun muassa nuorten hyvinvointikertomuksessa, johon on kerätty avoimen tiedon periaatteella niin tutkimus- ja tilastotietoa kuin nuorten ja toimijoiden kokemuksia. Taustalla on ajatus, että erilaista tietoa yhdistämällä voidaan saada luotettavampaa tietoa hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Monipuolisen tiedon ja indikaattoreiden pohjalta voidaan seurata alueiden ja tilanteiden kehittymistä sekä ohjata resursseja enemmän tarvitseville nuorille ja alueille.

Nuorisoasiainkeskus katsoo, että alueiden eriarvoisuuden torjumiseksi hallintokuntien välinen yhteistyö on välttämättömyys. Nuorten syrjäytymisen ehkäisytyössä toimitaan usein ns. harmaalla vyöhykkeellä, jossa asiakkuus ei ole selkeästi minkään hallintokunnan oma tehtävä. Osamista ja resursointia yhdistämällä voidaan päästä parempaan lopputulokseen ja tarjota ehkäisevää tukea niillä alueilla ja niille nuorille, jotka mahdollisesti jäisivät ilman palveluita.

Nuorisoasiainkeskus huomioi alueiden erilaiset tarpeet myös henkilöstösuunnittelussa. Parhailaan nuorisoasiainkeskuksessa kootaan ajantasaista tietoa alueellisista palvelutarpeista ja tarvittavista henkilöstömääristä pitkän tähtäimen henkilöstösuunnittelua varten. Tarkoituksena on suunnata lisää resursseja alueille, joissa tarve on suurin.

Nuorisotyön tehtävä on turvata kaikille nuorille tasavertaiset mahdollisuudet tehdä ja olla, asuinalueestaan riippumatta. Nuorisoasiainkeskuksen uudistuksen myötä on alueellista kehittämisvastuuta lisätty, joka tarkoittaa muun muassa alueellisten yksiköiden vastuuta sen huolehtimisesta, että nuorten mahdollisuudet toteutuvat omalla alueella. Näitä mahdollisuuksia ovat;

- mahdollisuus muodostaa kaverisuhteita,
- mahdollisuus toimia toisten hyväksi ja vaikuttaa ympäristöönsä,

- mahdollisuus kokea ja toteuttaa kulttuuria,
- mahdollisuus liikuntaan,
- mahdollisuus viettää aikaa muiden nuorten kanssa paikoissa, joihin nuoret ovat tervetulleita,
- mahdollisuus saada apua ja tukea,
- mahdollisuus oppia uutta ja vahvistaa omia taitojaan.

Nuorisotyössä alueellista yhteistyötä, paikallisia kokeiluja ja alueille jalkautumista lisätään. Alueellisissa nuorisotyön yksiköissä kehitetään alueen tarpeiden pohjalta työtapoja ja tarjotaan tukea tarvitseville nuorille aiempaa enemmän mahdollisuuksia saada yksilöllistä ohjausta ja apua erilaisissa elämäntilanteissa. Maahanmuuttajiin suunnattu työ on nostettu yhdeksi erityiseksi kärkihankkeeksi.

Yksi tapa vaikuttaa alueiden eriarvoistumisen torjuntaan, on lisätä asukkaiden osallistumismahdollisuuksia oman asuinalueensa kehittämiseen ja parantamiseen. Nuorisoasiainkeskuksessa tätä on kehitetty soveltamalla osallistavan budjetoinnin mallia Ruutibudjettia (RuBu). Ruutibudjetissa nuoret ovat kumppaneina kehittämässä alueiden palveluita nuorille ja tekemässä aloitteita alueiden parantamiseksi.

Alueellisen eriarvoistumisen kehityksen torjumiseksi tehdään nuorisoasiainkeskuksessa kohdennettua nuorisotyötä. Kohdennetulla nuorisotyöllä tarkoitetaan yksilöiden ja ryhmien kanssa tehtävää syrjäytymisen ehkäisyyn ja sosiaaliseen vahvistamiseen tähtäävää työtä, jota tehdään yhdessä muiden kanssa. Kyse on työn tarveperustaisesta kohdentamisesta sinne, missä tuen tarvetta on enemmän. Työtä tehdään ehkäisevästä näkökulmasta, jossa nuoria ohjataan ja tuetaan vaiheessa, jolloin vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia on vielä runsaasti ja nuorisotyöllinen lähestyminen on perusteltua.

Esimerkkejä kohdennetusta nuorisotyön työmuodoista Helsingissä ovat sosiaali- ja terveystieteiden kanssa yhteisesti toteutettava Luotsi-toiminta sekä opetusviraston kanssa yhteistyössä tehtävä Kaikki Käy Koulua – hanke. Kohdennettuja nuorisotyön hankkeita järjestetään myös paikallisesti nuorisotyöyksiköiden ja eri tahojen kanssa yhteistyössä alueen tarpeiden perusteella, esimerkiksi alueen koulun ja oppilashuollon kanssa yhdessä suunnitellen tai alueella toimivan järjestön kanssa yhdessä toteuttaen.

Luotsi-toiminta on nuorisoasiainkeskuksen ja sosiaali- ja terveystieteiden monihallintokuntainen malli, joka palvelee yläkouluikäisiä koko Helsingin alueella. Sen tavoitteena on hyvinvoiva nuori ja syrjäytymisen ehkäiseminen. Luotsi-toiminta mahdollistaa nuorille ehkäisevästä näkökulmasta yksilöllisiä tarpeita vastaavaa tukea, myönteisiä kokemuksia ja vapaamuotoisia tilanteita kokea hyväksyntää. Nuorilla raken-

netaan henkilökohtainen tukiohjelma, jossa nuoren kykyjä, taitoja, sosiaalista kompetenssia ja osallisuutta vahvistetaan nuoren omista lähtökohdista. Tukea viedään nuoren arkeen ja toimintaa tehdään nuoren lähiympäristössä.

Kaikki käy koulua -hankkeessa viedään ryhmämuotoista tukea kouluympäristöön. Työmallissa muodostettavat kasvuryhmät on sisällytetty koulun opetussuunnitelmaan valinnaisaineena. Kasvuryhmissä autetaan nuorta tunnistamaan koulunkäynnin ja elämän pulmakohdat, omat voimavarat ja vahvuudet ja etsitään yhdessä vaihtoehtoja parempaan. Toimintaa suunnitaan opetusviraston ja nuorisoasiainkeskuksen yhteistyönä alueilla ja kouluissa ilmenneiden tarpeiden pohjalta eniten tarvitseville alueille.

Nuorisoasiainkeskuksessa pidetään tärkeänä, että myös tulevan johtamisjärjestelmän muutoksen ja toimialamuutoksen jälkeen yhteistyön mahdollisuudet säilyvät ja tekemisen tapoja ja sujuvuutta kehitetään edelleen. Tärkeää on myös panostaa riittävästi resursseja ehkäisevän työn ja varhaisen tuen yhteisille rajapinnoille, josta usein kärsivät peruspalveluiden järjestämisen resurssipaineessa.

Esittelijä

osastopäällikkö
Mikko Vatka

Lisätiedot

Tiina Nurmi, nuorisosihteeri, puhelin: 310 89121
tiina.nurmi(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 10.05.2016 § 170

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle:

Vihreiden ryhmäaloite alueiden eriarvoisuuden torjumisesta esittää, että talousarvion 2017 esittelyyn mennessä selvitetään tehokkaimmat tavat torjua lasten eriarvoistumista Helsingin eri alueilla. Keinoja tulisi selvittää opetustoimessa ja varhaiskasvatuksessa, mutta myös liikuntatoimessa, nuorisotoimessa, rakennusvirastossa ja muutoin kaupungin toiminnassa. Asia voitaisiin selvittää opetus- ja varhaiskasvatusviraston yhteistyössä, kuullen alan tutkijoita ja muita virastoja. Myös keinojen vaikuttavuuden seuranta on syytä suunnitella. Kaupunkisuunnittelullakin on roolinsa, mutta se on liian hidasvaikutteista toimiakseen pääasiallisena keinona.

Kaupunginosien tasapainoinen ja hallittu kehittäminen on kaupunkisuunnittelun keskeisiä tavoitteita. Kaupunkisuunnittelulla ja kaavoituksella luodaan mm. edellytyksiä asuntopolitiikalle, jolla vaikutetaan väestöryhmien alueelliseen sijoittumiseen, pyritään tasaamaan alueellisia eroja sekä tätä kautta ehkäistään asuinalueiden epätasapainoista kehitystä. Alueiden eriarvoisuuden ehkäisemiseksi kehittämistoimenpiteitä ja investointeja tulee kohdistaa entistä koordinoitummin ja samanaikaisesti. Toteuttamalla täydennysrakentamishankkeiden yhteydessä julkisten alueiden parantamista, palvelutilojen monipuolistamista sekä toiminnallista ja sosiaalista kehittämistä luodaan hyvät edellytykset eriarvoisuuden ennalta ehkäisylle. Muun muassa laadukkaat puistoalueet ja julkiset tilat, turvallinen arkiympäristö sekä hyvät liikuntamahdollisuudet yhdessä hallintamuotojakaumaltaan monipuolisen asutorakentamisen kanssa edistävät alueiden positiivista kierrettä. Kaupunkisuunnitteluvirasto sekä Helsingin lähiöprojekti yhteistyössä muiden virastojen kanssa edistävät erilaisten parantamistoimenpiteiden yhteensovittamista täydennyskaavoitushankkeissa. Tästä hyvänä esimerkkinä on Meri-Rastilassa vuonna 2014 käynnistynyt laajamittainen alueen kaavoitukseen ja julkisen ympäristön parantamiseen tähtäävä kaupunkiuudistustyö.

Asuinalue koostuu kodin välittömästä ympäristöstä, jossa liikutaan päivittäin. Oman asuinalueen turvallisuus on yksi tärkeimmistä koetun turvallisuuden osa-alueista, ja sen turvallisuus on keskeinen asia arjen viihtyvyyden ja alueellisen eriarvoisuuden kannalta. Helsingin tietokeskuksen vuonna 2015 toteuttaman turvallisuustutkimuksen mukaan turvattomuuden kokemukset ovat pysyneet asuinalueilla pitkälti entisellä tasollaan, mutta myös positiivista kehitystä on nähtävissä. Esimerkiksi Myllypurossa ja Jakomäessä turvattomuuden kokemusten määrä on vähentynyt vuoden 2009 mittaustilanteesta. Kummallakin alueella on tehty määrätietoista kehittämistyötä alueen täydennysrakentamisen, julkisen ympäristön parantamisen sekä syrjäytymisen ennalta ehkäisyn osalta. Voidaan katsoa, että Myllypuron laaja-alainen kaupunkiuudistus sekä Jakomäen alueen koordinoitu kehittäminen ovat olleet tärkeä tekijä myös turvattomuuden kokemusten vähenemiseen.

Asemanseudut, ostoskeskukset sekä puistot ovat keskeisiä asuin ympäristöjen julkisia ja kaupallisia keskittymiä, joiden laatutasolla on vaikutusta asuinalueiden eriarvoisuuteen ja asukkaiden kokemuksiin omasta arkiympäristöstään. Kehittämisen nykyisenä haasteena on etenkin toimijoiden laaja kirjo, omistajarakenteen sirpaleisuus sekä osin toisistaan eriävät intressit. Asemanseutuja ja ostareita tulee kehittää voimallisemmin yhdessä kaupungin eri hallintokuntien, valtion ja paikallisten toimijoiden kanssa. Parantamalla asemanseutujen ja muiden liikenteen solmukohtien laatutasoa edistetään eri kulkutapojen hyvää saavutettavuutta, lisätään ihmisten liikkumista omassa arkiympäristössään

sekä vahvistetaan paikallisten palveluiden edellytyksiä. Yhdessä kaupunkirakenteen tiivistämistavoitteen kanssa asuinalueet kytkeytyvät rakenteellisesti paremmin toisiinsa, jolloin todennäköisyys myös sosioekonomisten ongelmien kasaantumisesta perifeerisiin alueisiin on epätodennäköisempää.

Helsingin kaupungin lähiöprojekti on kumppanuutta ja asukasosallisuutta korostava kaupungin eri hallintokuntien yhteistyöprojekti, joka toimii koko esikaupunkivyöhykkeellä. Projekti tukee kaupungin strategian ja tavoitteiden toteuttamista. Lähiöprojektin tehtävänä on kiinnittää huomiota alueiden eriarvoisuuden torjumiseen. Toimintakauden 2016-2017 yhtenä päätavoitteena on lasten ja nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisy. Projekti tekee yhteistyötä muun muassa rakennusviraston ja liikuntaviraston kanssa yleisten alueiden kehittämiseksi ja monipuolistamiseksi sekä kehittää syrjäytymisen ehkäisyyn keskittyviä alueellisia toimintamalleja yhdessä palveluhallintokuntien, kuten nuorisoasiainkeskuksen, kulttuurikeskuksen ja sosiaali- ja terveystieteiden kanssa. Esimerkiksi liikuntaviraston ja nuorisoasiainkeskuksen kanssa toteutettavassa lännen liikuntaprojektissa parannetaan lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksia Malminkartanon, Kannelmäen ja Pohjois-Haagan alueilla. Lähtökohtana on matalan kynnyksen toiminta ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy liikunnan ja yhdessä tekemisen keinoin.

Lähiöprojekti osallistuu myös kaupungin lähiörahaston käytön tukemiseen yhdessä kaupunginkanslian kanssa. Lähiörahasto on erillinen investointirahasto, josta rahoitetaan hankkeita, jotka nostavat Helsingin lähiöiden arvostusta parantamalla niiden viihtyvyyttä ja toiminnallisuutta sekä ikääntyvien kaupunkilaisten palvelumahdollisuuksia. Keskeisessä osassa on alueiden eriarvoisuuden torjuminen. Lähiöprojekti tukee hankkeiden valmistelua, hallintokuntien välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa sekä pyrkii varmistamaan hankkeiden etenemisen.

Alueellisen eriarvoisuuden torjuminen on pitkäjänteistä hallintokuntien ja alueen toimijoiden välistä yhteistyötä. Lähiöprojektilla on tässä työssä tärkeä koordinaattorin, yhteensovittajan ja puolestapuhujan rooli. Projekti tukee kaupungin kustannustehokasta resurssien käyttöä kanavoimalla lähiöalueilta tulevia tarpeita kaupunkitasoiseen keskusteluun, kokoamalla yhteen eri virastojen tarpeita, edesauttamalla yhteistä suunnittelua sekä pilotoimalla ja jalkauttamalla toimintamalleja virastojen toimintaan. Tärkeässä osassa on täydennyskaavoituksen edistäminen ja julkisen ympäristön parantamistoimenpiteiden yhteensovittaminen ja koordinointi.

Käsittely

10.05.2016 Ehdotuksen mukaan

Lautakunta päätti muuttaa asioiden käsittelyjärjestystä siten, että se käsitteli asian Ykp 1 asian Vp 5 jälkeen.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Tero Santaoja, lähiöprojektin projektipäällikkö, puhelin: 310 37155
tero.santaoja(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 10.05.2016 § 197

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi eriarvoisuuden torjumista koskevasta ryhmäaloitteesta seuraavan lausunnon:

Yleistä rakennusviraston toiminnasta alueiden tasa-arvoisuuden edistämisessä

Rakennusviraston perustehtävänä on taata toimiva ja turvallinen kaupunkiympäristö Helsinkiin. Kaupunkiympäristön palveluiden järjestämisessä erityisesti ulkoleikkipalvelut sekä jalankulun ja pyöräilyn ympäristöt koskettavat lapsia ja nuoria. Rakennusvirastolla on käytössään useita keinoja pyrkiä mahdollisimman tasapuoliseen alueiden palveluiden järjestämiseen huomioiden mm. alueiden kunto, identiteetti sekä asukkaiden toiveet ja tarpeet. Osa keinoista on nopeavaikutteisia, mutta myös järjestelmällinen, pitkän tähtäimen suunnittelu- ja ohjelmointityö on tärkeä osa alueiden eriarvoistumisen ehkäisemistä. Yleinen taloustilanteen heikko kehitys asettaa kuitenkin haasteita rakennetun ympäristön laadun ja kaupunkiomaisuuden arvon säilymiselle.

Strategisessa suunnittelussa alueiden tasa-arvoisuuden edistämisen keinoja ovat mm. kaupunginlaajuiset palveluiden verkostotarkastelut, tuotteita ja palveluja koskevat linjaukset sekä aluesuunnitelmien laatiminen. Investointien ja ylläpidon ohjelmoinnissa asetetaan painopistealueita ohjaamaan toiminnan resursseja tarpeellisiin kohteisiin. Palveluja arvioidaan ja priorisoidaan jatkuvasti, ja samalla pyritään parantamaan toiminnan tuottavuutta, jotta esimerkiksi ylläpidon laatutason säilyttäminen nykyisellään olisi mahdollista. Asukkaiden palautteita ja tyytyväisyyttä seurataan vuosittain analysoimalla saadut asukaspalautteet sekä teettämällä kyselyitä.

Rakennusvirasto tekee yhteistyötä kaupungin muiden hallintokuntien kanssa, jotta palvelujen kokonaisuus on linjassa eri toimijoiden kesken. Tärkeitä yhteistyökumppaneita alueiden eriarvoistumisen ehkäisyssä

lasten näkökulmasta ovat varhaiskasvatusvirasto, liikuntavirasto, opetusvirasto ja lähiöprojekti.

Aluesuunnittelu

Helsingin kaupungin strategiassa on nostettu esiin esikaupunkialueiden ja asuinalueiden vetovoimaisuus asukkaiden ja elinkeinoelämän toimijoiden näkökulmasta. Yhtenä toimenpiteenä tähän ovat yleisten alueiden aluesuunnitelmat, joiden pohjalta parannetaan katujen, virkistysalueiden ja aukoiden laatua, turvallisuutta, siisteyttä ja toimivuutta tiivistyvässä kaupunkirakenteessa.

Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja viherverkostojen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi tasapuolisesti koko Helsingissä. Sen avulla osaltaan ohjelmoidaan ja suunnitellaan rakennusviraston toimintaa ja taloutta. Aluesuunnitelmassa selvitetään katujen ja viheralueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Suunnittelu tehdään vuorovaikutteisesti alueen asukkaiden ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Tarpeita alueen kehittämiseksi kerätään järjestelmällisellä kuntokartoituksella, asukaskyselyillä ja gallupeilla sekä erilaisten työpajojen ja vuorovaikutustilaisuuksien avulla. Esimerkiksi alueen kouluja innostetaan lähtemään mukaan aluesuunnitteluun ja työstämään kehittämissuhteita lasten ja nuorten omasta elinympäristöstä.

Verkostotarkastelut ja linjaukset

Verkostosuunnittelun ja palvelulinjausten avulla pyritään takaamaan tasapuolinen palveluverkosto koko kaupungissa ja myös pitämään palvelujen laatutaso samana. Palvelulinjaukset laaditaan käyttäjiä kuunnelleen, ja esimerkiksi skeittiohjelmassa määritellyt korjattavat ja uudisrakentamiskohteet on kerätty käyttäjien palautteiden perusteella. Verkostotarkastelujen ja aluesuunnittelun avulla pyritään turvaamaan ja havaitsemaan epäkohdat myös palveluihin johtavissa jalankulun ja pyöräilyn reiteissä. Käyttäjien palaute muun muassa ulkoilureittien turvattomuuteen ja valaistuksen puutteellisuuteen liittyen voidaan huomioida aluesuunnittelussa esiin nousevien hankkeiden ja hoitotoimenpiteiden täsmentämisen myötä.

Katu- ja viheralueiden ylläpito

Vaikka katu- ja viheralueet laajenevat rakentamisen myötä, uusien alueiden ylläpitoon ei määrärahaamissa ole vastaavaa varausta. Katu- ja viheralueiden ylläpidon laatutaso pyritään kuitenkin pitämään pääosin nykytasolla, mikä vaatii panostamista palvelujen järjestämisen ja tuottavuuden parantamiseen. Ylläpitoon osoitettujen määrärahojen riittä-

vyyttä turvataan mm. lisäämällä kilpailuttamalla hankittujen palveluiden osuutta.

Alueiden tasa-arvoisuutta pyritään edistämään ylläpitämällä eri puolilla Helsinkiä edustuspuistoja ja erikoiskohteita, kuten kartanoympäristöjä. Aluekeskusten, kuten Malmi ja Itäkeskus, puhtaanapidon taso on pidetty samalla tasolla kantakaupungin kanssa. Lapsille tärkeiden leikkialueiden turvallisuutta tarkastetaan säännöllisesti, ja leikkialueiden välinevalikoima pyritään pitämään kattavana alueesta riippumatta. Leikkipuistotoiminnan osalta järjestetään säännöllisesti tapaamisia varhaiskasvatusviraston ja kiinteistöviraston kanssa. Asukkaiden vastuunottoa lähiympäristöstä pyritään vahvistamaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua yleisten alueiden hoitoon esimerkiksi puistokummeina tai talokutoiminnassa.

Lähiöprojekti ja lähiörahasto

Helsingin kaupungin lähiöprojektin ja lähiörahaston avulla rakennusvirasto on pystynyt toteuttamaan erityisesti esikaupunkialueilla kunnostus- ja perusparannushankkeita, joille ei muutoin olisi nykyisellä resursoinnilla löytynyt rahoitusta viraston investointibudjetista. Lähiöprojektin ja rakennusviraston yhteishankkeiksi on nostettu kohteita, jotka ovat osa paikallista identiteettiä ja asukkaille tärkeitä. Lähivuosien hankkeita ovat olleet erilaiset yhteisölliset taideprojektit (esimerkiksi alueen nuorten erityispanostuksella toteutettu Jakomäen taidealikulku Broda) sekä leikkipuistojen tai kävelykatu- ja aukioalueiden kunnostushankkeet eri puolilla Helsinkiä. Hankkeiden mahdollistamisen lisäksi lähiöprojektilla on merkittävä rooli hallintokuntia yhdistävänä ja tiedonvaihtoa lisäävänä toimijana, jonka kautta käyttäjähallintokuntien, alueen asukkaiden, elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden tarpeet on mahdollista tuoda kootusti toteuttavien hallintokuntien tietoon. Lähiöprojekti on rakennusviraston keskeinen kumppani eriarvoistumisen vähentämisessä ja alueiden tasapuolisen kohtelun mahdollistajana.

Vuonna 1996 perustetun lähiöprojektin kuudes toimintakausi alkoi vuoden 2016 alusta. Uusi kausi kestää kaksi vuotta, mikä antaa mahdollisuuden arvioida projektin toimintaa osana seuraavan valtuustokauden strategiakokonaisuuden valmistelua. Nykyisellä toimintakaudella lähiöprojekti keskittyy aluekohtaisiin sekä erilaisiin syrjäytymistä ennaltaehkäiseviin pilotteihin ja teemallisiin kokonaisuuksiin, kuten asemaseutuihin. Kohdealueina ovat erityisesti Meri-Rastila, Jakomäki, Malmi, Malminkartano, Kannelmäki ja Pohjois-Haaga. Lähiöprojektin tavoitteena on edistää toimenpiteitä, joilla kehitetään esikaupunkeja kantakaupungin kanssa tasaveroisina kaupunginosina sekä tehdään tunnetuksi alueiden omia vetovoimatekijöitä yhdessä kaupungin eri hallintokuntien, asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa.

Vuorovaikutus

Lautakunta katsoo, että vuorovaikutusta ja hallintokuntien yhteistyötä alue-, katu- ja puistosuunnittelussa on syytä edelleen kehittää, ja asukkaat on otettava enenevässä määrin huomioon jo suunnittelun alkuvaiheessa aktiivisina osallistujina. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, että kaikilla kaupunkilaisilla on yhtenäiset mahdollisuudet osallistua asuinpaikasta ja sosioekonomisesta taustasta riippumatta. Siksi vuorovaikutuksessa tulee jalkautua sinne, missä ihmiset jo ovat. Suunnittelukilpailuja, työpajoja ja lähiöprojekteista saatuja hyviä kokemuksia tulee laajentaa osallisuuden edistämiseksi.

Käsittely

10.05.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijän ehdotus: Lisätään lausuntoehdotuksen uudeksi viimeiseksi kohdaksi otsikolla "Vuorovaikutus" oleva seuraava teksti:

- "Lautakunta katsoo, että vuorovaikutusta ja hallintokuntien yhteistyötä alue-, katu- ja puistosuunnittelussa on syytä edelleen kehittää, ja asukkaat on otettava enenevässä määrin huomioon jo suunnittelun alkuvaiheessa aktiivisina osallistujina. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, että kaikilla kaupunkilaisilla on yhtenäiset mahdollisuudet osallistua asuinpaikasta ja sosioekonomisesta taustasta riippumatta. Siksi vuorovaikutuksessa tulee jalkautua sinne, missä ihmiset jo ovat. Suunnittelukilpailuja, työpajoja ja lähiöprojekteista saatuja hyviä kokemuksia tulee laajentaa osallisuuden edistämiseksi."

Esittelijä

kaupungininsinööri
Raimo K Saarinen

Lisätiedot

Suvi Kokkonen, lakimies, puhelin: 310 39952
suvi.kokkonen(a)hel.fi
Virpi Vertainen, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38518
virpi.vertainen(a)hel.fi
Anni Tirri, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38335
anni.tirri(a)hel.fi